

Број/Број: 03/02-50-3-699/10
Сарајево/Sarajevo, 29. 07. 2010.

ИЗВЈЕШТАЈ

о одржаној конференцији академске заједнице БиХ о теми "Академска заједница Босне и Херцеговине о демократском надзору обавјештајно-безбједносних служби у БиХ"

У складу са Планом рада за 2010. годину и у организацији Заједничке комисије за надзор над радом ОБАБиХ, у Парламентарној скупштини БиХ одржана је, 15. 06. 2010. године, конференција академске заједнице БиХ о теми:

"Академска заједница Босне и Херцеговине о демократском надзору обавјештајно-безбједносних служби у Босни и Херцеговини"

Конференција је одржана у оквиру донаторског пројекта Министарства иностраних послова Краљевине Норвешке – Норвешког института за међународне односе – НУПИ. Заједничка комисија спроводи овај пројекат с циљем јачања пракси демократског надзора над обавјештајно-безбједносним сектором у БиХ.

Као један од приоритета у свом раду Комисија је идентификовала успостављање сарадње с релевантним представницима академске заједнице БиХ. Током мандата Заједничка комисија је на све семинаре, округле столове и конференције које је организовала позивала представнике академске заједнице као госте предаваче.

Чланови Заједничке комисије показали су посебан интерес за скупове на којима су вођене квалитетне расправе о праксама демократског надзора над обавјештајно-безбједносним сектором. Активним учешћем представници академске заједнице дали су значајан допринос проналажењу квалитетних рјешења за унапређење пракси надзора у БиХ. У тим приликама уважени професори потврдили су значај дебата обављајући своју функцију академског евалуацијског субјекта.

Цијенећи вриједност јачања ангажмана шире академске заједнице заједно с њеном студентском популацијом, Заједничка комисија организовала је крајем прошле године три дебате о демократском надзору обавјештајно-безбједносних служби са студентима и професорима домаћинима у Бањој Луци, Зеници и Сарајеву. Дебате са студентима, прве такве врсте, уприличене о питањима демократизације обавјештајно-безбједносног система у БиХ, потврдиле су да највећи потенцијал за афирмисање демократских вриједности у нашем друштву носи студентска популација.

При крају четворогодишњег мандата Комисије намјера је да се с еминентним представницима академске заједнице БиХ Комисија осврне на постигнуте резултате, будуће изазове, те начине дјеловања које ће бити неопходно предузети да би се теорија и пракса демократског надзора над обавјештајним радом унаприједиле.

Академска заједница није само извор знања него и мјеродаван фактор за процјену постојећих пракси и њиховог развојног потенцијала.

У овим пословима веома је важна међусобна сарадња свих елемената друштва, а то су прије свега: судови, извршна власт, становништво, медији, академска заједница, међународни фактор у БиХ и други органи.

Координација и сарадња свих ових субјеката представља и предуслов за обављање послова у овим веома специфичним областима.

Специфичне су због тога што су то службе које прикупљају тајне податке. У обављању ових послова оне морају поштовати владавину закона, људска права и основне слободе.

На конференцији су учествовали представници факултета и других образовних установа, те међународних организација у БиХ чији је рад везан за питања демократског надзора обавјештајно-безбједносног сектора, и то:

У име Заједничке комисије за надзор над радом ОБАБиХ

1. Мирко Околић, председавајући
2. Драго Љубичић, члан
3. Славко Јовичић, члан, и
4. Зоран Копривица, члан

Амбасада Краљевине Норвешке у БиХ

1. Њ. е. Јан Брату, амбасадор

Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ

1. Горан Новић, шеф Центра за обуку
2. Ален Кристић, стручни сарадник

Факултет за безбједност и заштиту Бања Лука

1. проф. др Драгомир Јовичић
2. доц. др Драгомир Кесеровић

Универзитет у Тузли – Правни факултет

1. проф. др Изудин Хасановић

Универзитет Источно Сарајево – Правни факултет

1. др Горан Марковић, виши асистент
2. мр Сања Голијанин, асистент

Универзитет у Бихаћу – Правни факултет

1. доц. др Невзет Велацић

Факултет за криминалистику, криминологију и безбједносне студије Сарајево

1. проф. др Мирсад Абазовић
2. проф. др Лада Садиковић

Правни факултет Зеница

1. доц. др Аднан Дураковић

Правни факултет Сарајево

1. проф. др Борислав Петровић
2. виши асистент Амила Ферхатовић

Факултет политичких наука Сарајево

1. проф. др Зарије Сеизовић

Висока школа унутрашњих послова Бања Лука

1. мр Горан Амићић, директор

Полицијска академија Сарајево

1. Таиб Спахић, директор

Студенти Правног факултета и Факултета политичких наука у Сарајеву

ОЕБС

1. Душан Золер, шеф Секције за односе с парламентима
2. Лејла Хаџиахмић, ИРУОЕБС

ОХР

Јоханес Врицки

У име Комисије, скупу се обратио Драго Љубичић, члан Комисије.

Том приликом изразио је задовољство што су се представници академске заједнице – декани факултета, професори универзитета у БиХ и представници других институција одазвали позиву да присуствују овој конференцији. Такође, захвалио се Њ. е. Јану Братуу, амбасадору Краљевине Норвешке у БиХ, који се несебично залагао да Комисији помогне у осигурању одређених финансијских средстава како би се њене активности утврђене Планом рада у потпуности реализовале као и учешћем у раду скупова које је она организовала.

Након обраћања Драге Љубичића скупу се обратио Јан Брату, амбасадор Краљевине Норвешке у БиХ.

Честитао је Комисији на њеном активном и професионалном раду и напорима у извршавању надлежности. Нагласио је да професионализам Комисије свједочи о томе да она жели да уради ревизију остварених резултата, разговара о будућим изазовима и с теоретског и с академског гледишта, али и с практичне тачке гледишта. Све демократске земље требају обавјештајне службе које би штитиле институције државе и демократски начин живота. Оне постоје да би служиле грађанима. Искуства у многим државама показала су да демократска друштва зависе од система механизма за контролу, дакле од једног институционалног система надзора и демократске контроле. Обавјештајно-безбједносне службе морају имати подршку јавности да би биле легитимне и да би могле допринијети и извршавати дужности и функције због које су основане. Треба да сарађују и на међународном нивоу и с домаћим институцијама и грађанима. Један од видова сарадње је и сарадња с академском заједницом, јер је она језгро знања. Академска заједница има велику одговорност да допринесе информативној и конструктивној јавној расправи о улози обавјештајних и безбједносних агенција, рекао је амбасадор Брату.

Након уводних обраћања настављен је рад према утврђеном плану, како слиједи:

Панел 1.

"Демократски надзор над обавјештајно-безбједносним агенцијама"

Модератор: проф. др Лада Садиковић

У уводном обраћању проф. др Садиковић истакнула је да обавјештајне службе раде тајно те да је природа њихових послова у нескладу с принципима демократског друштва. Наиме, извршавањем својих послова може доћи до одређеног задирања у људска права и слободе. Европска традиција и европско наслеђе предвиђа три фактора, и то: да свако такво дјеловање мора бити апсолутно засновано на закону, свако такво дјеловање мора да буде оправдано легитимним циљевима, а то је у интересу националне безбједности, јавне безбједности, јавног поретка, заштите здравља, заштите морала, заштите и спречавања ширења повјерљивих информација и друго. С тим у вези, поставља се питање на које у расправи на овој конференцији треба дати и одговор. Да ли се и на који начин успоставља равнотежа између интереса појединца и интереса државе, дакле заштите демократског поретка?

Тема: "Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ, пет година од настанка", излагач: Ален Кристић, стручни сарадник у ОБАБиХ

Први дио излагања односио се на обавјештајно-безбједносне службе у демократским друштвима, а други о настанку и улози Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ. Обавјештајно-безбједносне службе чине битан инструмент заштите националне безбједности појединих држава. Говорити данас о обавјештајно-безбједносним службама значи говорити о обавјештајно-безбједносним службама у демократским друштвима, имајући у виду да начин на који се остварује заштита националне безбједности и уставног поретка најнепосредније одражава степен демократије у једном друштву. Изазов за обавјештајно-безбједносне службе у демократским друштвима намеће питање како ефикасно заштити националну безбједност и при томе поштовати људска права. Ограничења основних људских права у сврху заштите националне безбједности нису спорна, али под условом да средства којима обавјештајно-безбједносне службе ограничавају одређена људска права буду пропорционална потенцијалној опасности која се тим ограничењем жели спријечити. Средства морају бити одређена законом и заснивати се на неопходности заштите националне безбједности, основних права и слобода других људи у демократском друштву. С тим у вези, њихове активности морају бити законите и у корист националног интереса, те се заснивати на одлуци суда.

Ален Кристић осврнуо се на настанак и формирање Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ као јединствене државне службе. Упознао је присутне о надлежностима Агенције. Осврнуо се на рад и актуелне изазове који стоје пред Обавјештајно-безбједносном агенцијом БиХ. Рекао је да је ОБАБиХ једна од битних институција безбједносног система у БиХ. Значајно је истакнути да је у протеклом периоду ОБАБиХ препозната као вјеродостојан партнер на међународном плану те и у области билатералне сарадње с другим партнерским службама. На крају је закључио да ће ОБАБиХ професионално наставити извршавати своје дужности у складу са законом и другим прописима. За шест година потврдила је оправданост свог постојања заузевши одговарајуће мјесто у борби против безбједносних ризика и пријетњи.

Тема: "Савремени изазови демократског надзора над обавјештајним сектором" – излагач: Душан Золер, ОЕБС

Презентација се односила на изазове који стоје пред комисијама за надзор над радом обавјештајно-безбједносних служби, врсте контрола надзора, примјере пракси из земаља ЕУ и САД-а, израду Закона о парламентарном надзору, те едукацију чланова Комисије и стручног кадра.

Након излагања услиједила је расправа у којој су учествовали: проф. др Лада Садиковић, Душан Золер, Ален Кристић, Јоханес Врицки, проф. др Борислав Петровић, проф. др Изудин Хасановић, проф. др Мирсад Абазовић и Драго Љубичић.

У расправи је изнесено да су бројни савремени изазови и проблеми који прате демократски надзор над обавјештајним службама у демократским државама. Један од њих је и непостојање стратегије националне безбједности, односно закона о националној безбједности. Обавјештајно-безбједносне службе су под утицајем и контролом владајућих политичких елита. Оне имају полицијска овлашћења. Присутно је и кршење људских права, посебно политичких, права на људско достојанство и др. С тим у вези неопходно је донијети стратегију националне безбједности. Платформа о обавјештајно-безбједносној политици као стратешки плански акт ОБАБиХ треба да буде донесена на вријеме, на основу које ОБАБиХ доноси своје оперативне планове.

Панел 2.

"Академска заједница о надзору обавјештајних служби"

Модератор: проф. др Мирсад Абазовић

Тема: "Заштита људских права и слобода од нелегалног дјеловања обавјештајних служби" – излагач: проф. др Мирсад Абазовић

Људска права и слободе и рад обавјештајно-безбједносних служби регулисани су законом, који произлази из Устава. Често се поставља питање да ли су људска права и слободе апсолутни и недодирљиви. Држава која штити људска права и слободе може се појавити и као кршитељ тих права и слобода у одређеним ситуацијама. Битно је наћи баланс између заштите људских права и слободе грађанина и онога шта држава ради за и у име грађанина. Свој дио суверенитета грађанин је пренио на државу и жели га у пуном капацитету остваривати. Обавјештајно-безбједносне службе морају радити у складу са законом, али је првенствено већина њихових послова тајна. Злоупотребе у овим пословима настају кад се службе издвоје из система, кад се не понашају у складу са законом. Све док се службе понашају у складу са законом, тј. када постоји наредба надлежног органа за њихово дјеловање, не можемо говорити о задирању у приватна права и слободе. У њиховим пословима не може се избјећи свака злоупотреба слобода и права, имајући у виду да су то тајне службе и да се користе илегалним средствима. Међутим, нужно је то свести на најмању могућу мјеру. Задатак парламентарних комисија које спроводе надзор над обавјештајно-безбједносним службама је да то раде континуирано, да утврде да ли службе раде у складу с правним системом, да ли су се издигле изнад тог система, да ли је било кршења људских права, да ли су средства коришћена у складу са законом. Да би извршавале своје задатке, обавјештајне службе морају бити деполитизирани и деидеологизирани. Деполитизација и деидеологизација морају се извршити како би служба била професионализирана и ефикасна у извршавању своје примарне функције. Обавјештајна служба не смије измишљати проблеме и пријетње, јер је управо то потпуно супротно заштити људских права и основних политичких слобода. Истовремено, обавјештајна служба не смије минимизирати проблеме, јер је то атак на људска права и слободе. Нужна је и перманентна едукација запослених, али не едукација само шта је занат, шта је професија, него са аспекта како функционише и за кога функционише. Нужна је прекогранична сарадња и она се мора развијати према нивоу

безбједносних ризика. Потребно је развијати безбједносну културу као дио опште културе у друштву. Ту изузетну улогу има академска заједница. Затим треба имати вјеру у цивилно друштво и медије у сензибилизирању јавности о раду обавјештајних служби, пружати помоћ обавјештајним службама у кооперативном смислу. Друштвена заједница треба да има свијест о томе да је то њена служба и у њеном интересу.

Проф. др Мирсад Абазовић у свом излагању говорио је и о безбједносним пријетњама.

Након излагања услиједила је дискусија у којој су учествовали: проф. др Лада Садиковић, Ален Крстић, Невзет Велацић и Душан Золер.

Тема: "Учешће академске заједнице у реформским процесима", излагач: доцент Аднан Дураковић

Академска заједница може допринијети националној безбједности, односно обавјештајно- сигурносном дјеловању. Укључивање академске заједнице смањује могућности компромитирања обавјештајно-безбједносних служби о одређеним питањима, нарочито када се ради о односу према јавности који је важан. Обавјештајна заједница има потребу за талентима, а академска заједница је њихов расадник. Академска заједница може допринијети разумијевању знања и методологије и кључних безбједносних, економских, политичких и технолошких питања. Они имају експерте у тој области које обавјештајна заједница нема нити их може имати, а нема ни капацитете да их школује. Неопходно је успостављање института који бити повезница између академске заједнице и обавјештајних служби. Успостављањем института мање се компромитују и академска и обавјештајна заједница, а јавност је заступљена кроз публикавање књига, семинара, расправа и др. На тај начин успоставља се проток информација, демистификује се тајност рада обавјештајних служби, а с друге стране, може се радити на заједничким програмима, студијским програмима факултета, универзитета значајних за националну безбједност. Академска и обавјештајна заједница треба да сарађују. Контакти се огледају у томе што се представници обавјештајне заједнице школују у академској заједници и ту постоје лични контакти између чланова академске и обавјештајне заједнице. Институционална сарадња огледа се кроз студијске групе, студије безбједности, институте, истраживање и едукацију, било да су она унутар факултета или да се користе експерти из академске заједнице. С тим у вези, обавјештајна заједница има потребу за кадровима с јаким полицијско-обавјештајним, истражним и персоналним карактеристикама за обавјештајни рад. Системски приступ огледа се кроз успостављање студијских програма. Академска заједница има огроман потенцијал за израду стратешких анализа, односно прикупљање стратешких података. Обавјештајна служба не смије да користи сарадњу с академском заједницом на прикупљању појединачних и индивидуалних података него само стратешких података за које она има интерес. Обавјештајна заједница мора, у сарадњи с академском заједницом, дефинисати методологију какву жели да развија академска заједница. Допринос академске обавјештајној заједници може бити, прије свега, у развоју бољег менаџмента у обавјештајном сектору за развој бољег и отворенијег окружења за разумијевање питања значајних за обавјештајне службе.

Након излагања вођена је расправа у којој су учествовали: Ален Крстић, проф. др Лада Садиковић, проф. др Мирсад Абазовић, Аднан Дураковић, Емсад Диздаревић, Невзет Велацић и Душан Золер.

Панел 3.

"Модалитети сарадње у изградњи савремене обавјештајне службе и ефикасног демократског надзора"

Модератор: проф. др Зарије Сеизовић

Тема: "Процес обуке и образовања у ОБАБиХ" (Пројекти сарадње с академском заједницом), излагач: Горан Новић

Горан Новић говорио је о организованом начину обуке запослених у Центру за обуку ОБАБиХ. Након реформе обавјештајног сектора било је неопходно направити одговарајуће програме обуке, затим обезбиједити материјалне и техничке претпоставке како би почела обука. Структура запослених била је разнолика – од бивших припадника полиције, војних структура, безбједносних и других агенција. У досадашњем периоду нису били у прилици да остваре значајну комуникацију с академском заједницом, били су присиљени да траже асистенцију и помоћ стручњака. За успјешну обуку неопходан је општедруштвени процес у којем је обука перманентно лично образовање и усавршавање. Успјели су да развију неке пројекте сарадње с академском заједницом и то уз помоћ Министарства иностраних послова Краљевине Норвешке, на основу којег су добили финансијску подршку за стипендирање 20 младих запосленика ОБАБиХ. То је пројекат који је у завршној фази. Тако смо ојачали професионалне способности запосленика ОБАБиХ. Сав напор који улажемо свједочи о чврстом увјерењу руководства ОБАБиХ да је обука и едукација запослених кључни елемент који нас води ка постизању ефикасног и ефикасног циља у испуњавању наших законских обавеза и испуњавању оне улоге коју од нас очекују грађани, а то је њихова безбједност, рекао је Новић. Ова конференција је прилика да детаљно анализирамо какве нам могућности може дати академска заједница и у којим сегментима, специјализованим или неким општим. У том смислу можемо затражити и вашу помоћ. Наша оријентација је, такође, ослањање и на сопствене ресурсе, што значи на ОСАБиХ.

Тема: "Улога надзора над безбједносним сектором и модалитети сарадње с академском заједницом, те могућностима Факултета за безбједност и заштиту у развијању те сарадње", излагач: проф. др Драгомир Јовичић

Проф. др Драгомир Јовичић констатовао је да је безбједност недјелива. Обавјештајно-безбједносне службе треба да раде у интересу грађана. Да би оствариле свој задатак, потребно је да буду професионализиране. Велики број људи у овим службама је на мјестима која им не припадају према њиховим професионалним референцама. Они немају потребна знања у овим областима, нису едуковани, образовани и њихова стручна спрема није адекватна за ту врсту посла. Када је у

питању обавјештајна служба у односу на службе јавне безбједности, треба да је још изграђенија и да су њени кадрови софистициранији. С обзиром да обавјештајно-безбједносне службе у обављању својих дужности задиру у људска права и основне слободе, а да не би дошло до злоупотребе њихових овлашћења, неопходан је континуирани надзор над њиховим радом, рекао је г. Јовичић. Затим је говорио о Форуму за безбједност грађана који је формиран у Републици Српској. Основани су у неколико општина као неформална и нестраначка мултидисциплинарна тијела. Чине их равноправни чланови представници полиције, здравствених организација, ватрогасних јединица, центара за социјални рад, цивилне заштите, невладиних организација, вјерских заједница, привредних организација и других субјеката. Представници овог форума могу својим радом допринијети превенцији одређених негативних појава у друштву, побољшању безбједности грађана, остваривању права грађана и др. Затим је проф. др Јовичић упознао учеснике конференције о раду и кадровима Факултета за безбједност и заштиту. Нагласио је да има много простора за сарадњу с академском заједницом. Ови контакти изузетно су корисни и убудуће би се морали искључиво бавити овом врстом сарадње, а не оном која се одређује првенствено називом "демократски надзор над обавјештајно-безбједносним службама". С тим у вези могли би се позвати и стручњаци из ОБАБиХ - Центра за обуку који се баве искључиво едукацијом и стручњаци из академске заједнице. То може бити тема неког наредног семинара.

Тема: Право на приватност и ограничења права да прикупља персоналне информације грађанима, излагач: проф. др Зарије Сеизовић

Проф. др Зарије Сеизовић говорио је о прикупљању информација од безбједносних служби а у свјетлу пресуде Европског суда за људска права у Стразбуру. Навео је примјер изношења информација на БХРТ-у и ФТВ-у о тонском запису у вези с кривичним поступком који се води пред судом. Наиме, из презентованих информација види се да је лице прислушкивано. Поставља се питање ко га је прислушкивао, ко има право да прислушкује и одакле цуре такве информације. Ако су то обавјештајне службе, онда се поставља питање њихове одговорности. Имајући у виду тему конференције – надзор над обавјештајно-безбједносним агенцијама - да ли они у обављању својих послова крше основна људска права – право на приватност? Ми то морамо и на овој конференцији истакнути. Значи, без сагласности онога о коме се информације прикупљају, односно без одлуке суда, свако друго прикупљање информација је незаконито.

Чланом 8. Европске конвенције о заштити основних људских права и слобода утврђено је: право на приватни живот, дом, породицу, кореспонденцију и др. Став Суда је да треба раздвојити три различите ствари. Прво је прикупљање информација, друго је задржавање или складиштење и треће коришћење информација. Прикупљање информација је дозвољено, ако постоји циљ да је то нужно, тј. ако се води кривични поступак. Појединцу могу бити повријеђена људска права, а то се најчешће догађа у кривичном поступку када се ради о кореспонденцији затвореника. Оног момента када се саопшти информација, то више није сфера приватности оног лица које говори. То је

случај и са садржајем писма. Ако га неко напише, и тај садржај спада у његову приватност, а ако га неко прочита и обзнани тај садржај, то више није приватна сфера оног ко је писао писмо јер се он тога лишио када је одаслао адресанту.

Најчешће у кривичном поступку може доћи до злоупотребе приватности и угрожавања приватности појединца по питању кореспонденције. Држава има обавезу да се уздржи од уласка у приватну сферу појединца, као и обавезу да спријечи илегално прикупљање информација из приватног живота појединаца, али и прикупљање информација од њених агенција супротно закону.

Тема: Значај демократске политичке културе за дјелотворну цивилну контролу обавјештајно-безбједносних структура, излагач: др Горан Марковић

Недостатак демократске политичке културе доприноси неразумијевању значаја проблема демократског надзора над радом обавјештајно-безбједносних служби. Управо улога академске заједнице у развоју и изградњи демократске и политичке културе и те како је потребна. О деидеологизацији обавјештајно-безбједносних служби може се говорити само у смислу да те службе немају и не могу имати, а ни свој рад не могу заснивати на некој званичној идеологији. Ни обавјештајно-безбједносне службе, с обзиром да су дио државног апарата и да штите вриједности на којима почива друштвени систем, не могу а да свој рад не заснивају на одређеним идеолошким вриједностима. Оно што је веома значајно за функционисање обавјештајно-безбједносних служби јесте заштита људских права и основних слобода, нарочито у контексту дјеловања ових служби, а питање је на који су начин формално-правно људска права и слободе у нашем уставном систему заштићена. Када се говори о парламентарном надзору над радом обавјештајно-безбједносних служби, тај надзор могао би се још боље и демократичније операционализовати с једне стране, и с друге стране, поставља се питање да ли је институционална контрола као облик демократског надзора обавјештајно-безбједносних служби добро постављена и да ли је она довољна. Да ли је довољна из два разлога. Прво, због тога што институционална контрола почива на политичком систему представничке демократије каква је код нас, дакле гдје парламентарни надзор који спроводи Комисија раде парламентарци. Парламентарни надзор је нужен. Да ли он може бити довољно добар као један облик надзора и да ли он може бити довољан? Да ли осим ове контроле треба размишљати и о неким другим облицима контроле демократског надзора, прије свега цивилног друштва? Ми немамо још увијек изграђену демократску политичку културу. Академска заједница може одиграти значајну улогу у смислу промовисања оних вриједности на којима почива једно демократско друштво, оне вриједности на којима се заснива демократска политичка култура. Потребно је да сами грађани промијене своју друштвену свијест и да сами себи дају за право да контролишу државни апарат, између осталог и обавјештајно-безбједносне службе, рекао је др Марковић.

Након уводних излагања вођена је расправа у којој су учествовали: Зарије Сеизовић, Аднан Дураковић, Зоран Копривица, Лада Садиковић, Мирсад Абазовић, Невзет Велацић, и Мирко Околић.

Представници академске заједнице захвалили су се Комисији за организовање ове конференције. У складу са изнесеним презентацијама и дискусијама, истакнуто је да је академска заједница заинтересована за рад обавјештајно-безбједносних служби и за рад Заједничке комисије. Ова конференција је наставак сарадње с академском заједницом и Заједничком комисијом. Изражена је спремност да представници академске заједнице помогну, свако на свој начин, у раду безбједносних служби и Заједничке комисије, у смислу размјене искустава, давања предлога и мишљења с циљем проналажења најбољих пракси парламентарног надзора. Академска заједница не може бити изолирана од дешавања у Босни и Херцеговини, а рад безбједносних служби треба да буде подвргнут и цивилном надзору.

Закључна разматрања

1. Академска заједница и обавјештајно-безбједносне службе дио су друштва, свака са својим специфичностима. Ова два субјекта могу ефикасно сарађивати на унапређењу знања и разумијевања питања националне безбједности.

2. Модалитети сарадње академске заједнице и обавјештајно-безбједносних служби огледају се у томе што академска заједница образује кадрове који ће радити у обавјештајно-безбједносним службама. Неопходна је перманентна и стална едукација и образовање у институцијама безбједности и обавјештајној служби јер су то кључни елементи за постизање ефективног и ефикасног рада. Ово посебно важи за обавјештајне службе од којих се тражи да одговорно и компетентно испуњавају законске обавезе, што од њих очекују грађани. Оваквим радом службе једино могу бити гарант безбједности грађана.

3. Академска заједница може допринијети изградњи знања и развоју методологија рада у проналажењу одговора на кључна безбједносна, економска, политичка и технолошка питања. Они имају експерте у тој области које нема обавјештајна заједница, нити има капацитете да их школује. У том смислу контакти с академском заједницом су неопходни с циљем израде студијских програма, истраживања, анализа стања у овим областима те стручна помоћ и др.

4. Нужно је развијати безбједносну културу као дио опште културе у друштву. С тим у вези, академска заједница као евалуацијски субјект и те како има велику улогу. Потребно је имати вјеру у цивилно друштво и медије у сензибилизирању јавности о раду обавјештајних служби, знати шта је служба, шта ради, како ради и у чијем је интересу. У том смислу потребно је пружати помоћ обавјештајним службама у кооперативном смислу. Заједница треба да има свијест о томе да је та служба њихова и у њиховом интересу.

5. Неопходно је донијети стратегију националне безбједности. Годишња платформа о обавјештајно-безбједносној политици, као стратешки плански акт ОБАБиХ, треба да буде донесена на вријеме, на основу које ОБАБиХ доноси своје програме и планове за реализацију својих задатака.

6. Обавјештајно-безбједносне службе морају бити деполитизирани и деидеологизирани. Деполитизација и деидеологизација мора се извршити како би

обавјештајно-безбједносне службе биле професионализиране и ефикасне у извршавању својих примарних функција.

7. Имајући у виду да обавјештајно-безбједносне службе раде тајно и да у њиховом раду долази до повреде људских права и основних слобода, потребан је континуиран парламентарни надзор над њиховим радом. Моћ државе мјери се према моћи у заштити људских права и слобода, а у томе значајну улогу имају и обавјештајне службе.

На крају конференције, у име Комисије, Мирко Околић, предсједавајући, захвалио се свима на учешћу и доприносу њеном раду. Посебно се захвалио деканима факултета, универзитетским професорима, те представницима других институција који су прихватили предлог Комисије да учествују у раду и својим презентацијама и квалитетним дискусијама допринесу да ова конференција успије на задовољство свих учесника.

Саставни дио овог извјештаја је транскрипт с конференције.

Доставити:

- учесницима конференције

- а/а

**Предсједавајући Комисије
мр Мирко Околић**